

نظام تعرفه بخش کشاورزی ایران : چالش‌ها و راهکارهای برون‌رفت از آن

تهیه کننده :
فاطمه پاسبان

۳۰ آبان ماه ۱۳۹۶

چیستی، چرایی و اهمیت موضوع

تعرفه چیست؟

تعرفه (حقوق گمرکی): عبارت است از مالیات و عوارضی که دولت به **دلایل حمایتی و مالی، یا ترکیبی** از این دو در هنگام عبور کالاهای خارجی از مرزهای کشور اخذ می‌گردد. بدیهی است که تعرفه‌های گمرکی (هر نوع که باشند) قیمت کالاهای وارداتی را افزایش می‌دهند.

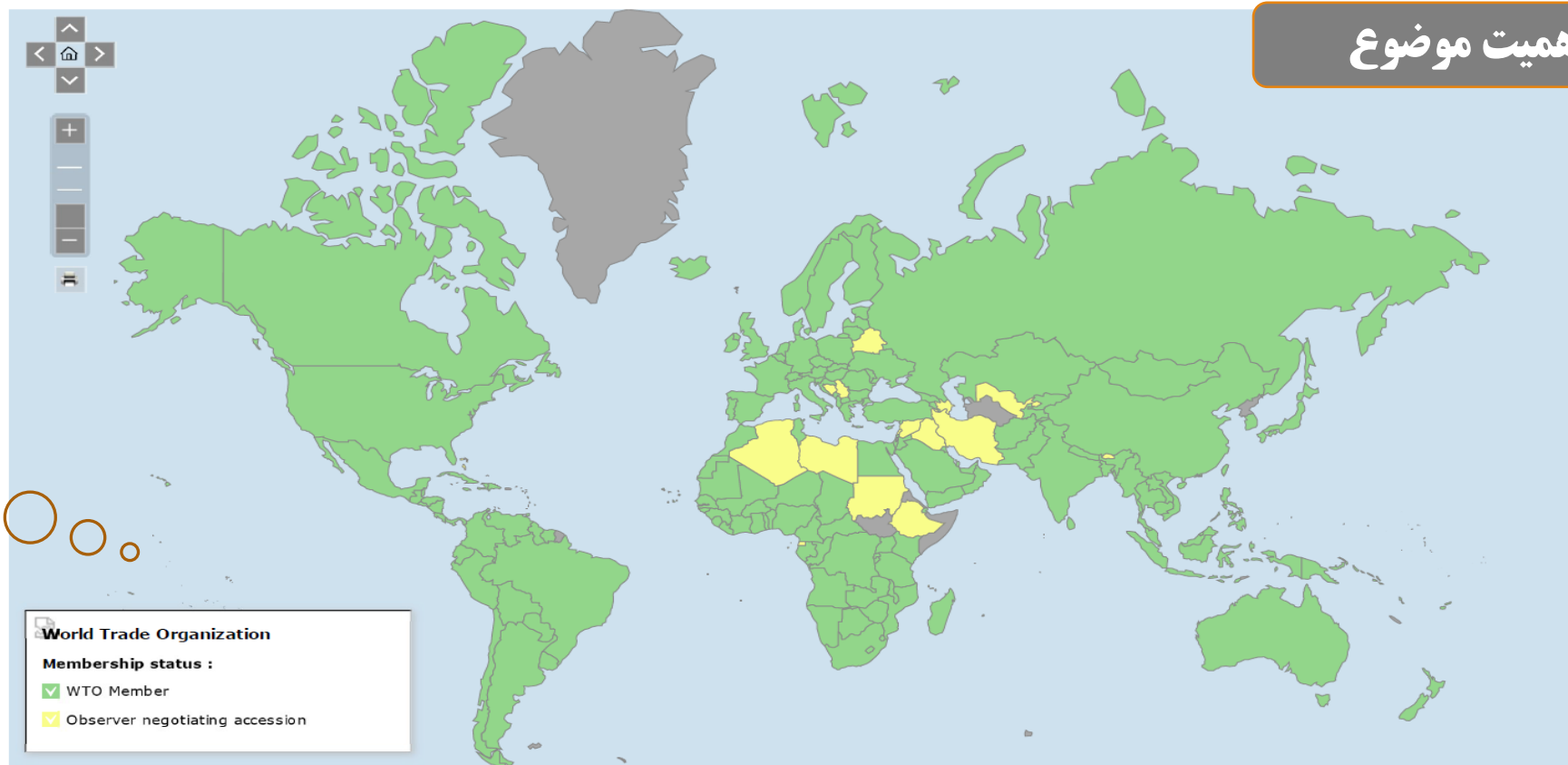
نظام تعرفه ای

نظام در تئوری عمومی به مجموعه‌ای از اجزای به هم وابسته گفته می‌شود که در راه نیل به هدف‌های معینی هماهنگ‌اند. در این نوشتار منظور از نظام تعرفه ای عبارتست از: نوع تعرفه و نحوه فرآیند تعیین نرخ تعرفه و تغییر آن، قوانین و مقررات مربوطه، نقش دولت و نهادهای مردم‌مدار، مراجع تصمیم‌گیری و الزامات جهانی و سازمانهای بین‌المللی.

اهمیت موضوع

آزادی تجاری یا درجه پیوستن هر کشور به اقتصاد جهانی طی زمان مقوله‌ای است که مورد توجه اقتصاددانان، برنامه‌ریزان و سیاستگذاران کشورهای مختلف جهان می‌باشد. برخی از اقتصاددانان و سیاستگذاران بر این باورند که باز بودن تجارت (محدودیت تجاری کمتر) باعث عملکرد اقتصادی بهتر و رشد سریعتر منجر می‌گردد. از سوی دیگر گروهی از اقتصاددانان به تاثیر مثبت سیاست تجاری آزادتر بر رشد اقتصادی تردید دارند. مطالعات تجربی فراوانی از دیدگاه نخست حمایت می‌کند. حرکت به سمت تعامل با اقتصاد جهانی مستلزم آزادسازی تجاری هوشمند و مدیریت شده است، یعنی ایجاد خلق مزیت و ارزش و بستری سازی مناسب برای ورود به بازار جهانی. در این میان انتخاب ابزارهای مناسب تعرفه ای (نوع و سطح) برای هر محصول با توجه به اهمیت محصول در استراتژی های توسعه کشاورزی حائز اهمیت می باشد.

در حال حاضر نیز موضوع پیوستن کشور به معاهدات تجاری بین‌المللی از جمله سازمان جهانی تجارت (WTO) در میان صاحب نظران و سیاستگذاران به صورت جدی‌تر دنبال می‌شود. الحاق مستلزم بستر سازی مناسب برای گسترش رقابت و ایجاد مزیت رقابتی در بازار خارجی و کاهش هزینه‌های تولید و افزایش کیفیت و استاندارد از جمله اقداماتی ضروری و اساسی برای دستیابی به منافع حاصل از تجارت جهانی است. بخشی از بستر سازی تجارت آزاد (الزامات پیوستن به سازمان جهانی تجارت) در خصوص سیاستهای تجاری و از جمله تعرفه، انواع و نرخ آن می‌باشد. به عبارتی دیگر شناسایی نقاط قوت و ضعف سیاستهای تجاری و اصلاح آن با توجه به قوانین سازمان جهانی تجارت در یک دوره زمانی مشخص، جهت دستیابی به منافع حاصل از تجارت و کاهش زیانهای احتمالی آن می باشد. **هدف استفاده حداکثری از فرصت ها و کاهش تهدیدهاست.**

پیوستن
به WTO
ایجاب
است نه
انتخاب

در صورت آمادگی و
بستر سازی مناسب جهت
کاهش اثرات منفی،
استفاده مطلوب از نقاط
قوت و فرصتها و تبدیل
تهدیدها به فرصتها

تا سال ۲۰۱۶ از **۱۹۵ کشور جهان** **۱۶۴** کشور عضو سازمان جهانی تجارت می باشند که **۲۲** کشور ناظر می باشند. کشورهای ناظر عبارتند از: الجزایر، آندورا، آذربایجان، باهاما، بلاروس، بوتان، بوسنی و هرزگوین، کومور، گینه استوایی، اتیوپی، واتیکان، ایران، عراق، لبنان، لیبی، سائوتومه و پرنسیپ، صربستان، سومالی، سودان، سوریه، تیمور-لسته، ازبکستان

- ایران در سال ۲۰۰۵ به عنوان عضو ناظر سازمان تجارت جهانی پذیرفته شد.
- ایران در سال ۱۳۸۸ متن گزارش رژیم تجاری خود را تقدیم دبیرخانه سازمان تجارت جهانی نمود.
- پس از ارائه رژیم تجاری و توزیع بین اعضای سازمان تجارت جهانی، سری اول سؤالات که شامل ۷۰۰ سؤال می‌باشد به وزارت بازرگانی ایران در اسفند ۱۳۸۸ ارسال گشت.
- در حال حاضر به روز رسانی رژیم تجاری ایران انجام شده است .

یکی از اقدامات برای الحاق به سازمان جهانی تجارت، تعیین فهرست پیشنهادی تعرفه کالاهاست . در این فهرست حداقل و حداکثر نرخ تعرفه به همراه ابزار تعرفه ای مشخص می شود.

سوال : چه سطح تعرفه و چه نوع ابزار تعرفه ای برای محصولات کشاورزی منطبق با تعریف سازمان جهانی تجارت مناسب است ؟

انواع ابزارهای تعرفه ای

تعرفه خاص (Specific)

تعرفه خاص: بر مقدار فیزیکی کالا وضع می‌شود.
قیمت‌های جهانی در حال کاهش باشد.

ویژگی‌ها

- انتقال نوسان قیمت جهانی را به داخل کاهش می‌دهد.
- به طور معمول بر واردات کالاهای کم ارزش وضع می‌شود.
- برای واردات کالاهای غیر خودکفای فاقد قدرت رقابتی مناسب است.
- مشکل کم و بیش اظهاری ارزش کالای وارداتی را مرتفع می‌کند.

تعرفه ارزشی (Ad-valorem)

تعرفه ارزشی: درصدی از ارزش کالای وارداتی یا صادراتی با محاسبه هزینه حمل و نقل یا بدون آن

ویژگی‌ها

- رشد قیمت‌های جهانی بیش از قیمت داخلی باشد.
- نوسان قیمت جهانی را بیش از سایر ابزارها به داخل منتقل می‌کند.
- به نفع واردات کالاهای کم کیفیت است.
- برای کالاهای لوکس و مصرفی مناسب است.
- برای کالاهای غیر خودکفا و غیر رقابتی نامناسب است.

انواع ابزارهای تعرفه ای

تعرفه مخلوط (Mixed)

تعرفه مخلوط: ترکیبی مقید از دو ابزار تعرفه ارزشی و مقداری است.

ویژگی ها

- پوشش حمایتی کاملی برای کالای مشمول در طول سال ایجاد می کند.
- ابزاری پیچیده است و معادل سازی آن با تعرفه ارزشی مشکل است.
- بسته به نوع استفاده از آن نقاط قوت یا ضعف دو ابزار تعرفه ارزشی و خاص را تقویت می کند.

تعرفه مرکب (Compound)

تعرفه مرکب: ترکیبی از دو ابزار تعرفه ارزشی و مقداری است.

ویژگی ها

- نقاط قوت و ضعف دو ابزار تعرفه ارزشی و مقداری در این ابزار وجود دارد.
- انتقال نوسان های قیمتی در این ابزار بسته به سطح اجزاء آن دارد.
- ابزاری مناسب برای کالاهای مهم و خودکفا است.
- نگرانی برآوردها و پیش بینی ارب قیمت ها را کاهش می دهد.

انواع ابزارهای تعرفه ای

تعرفه فصلی (Seasonal)

تعرفه فصلی: به عنوان استفاده از سطوح مختلف تعرفه در طول یک سال به منظور حمایت از کالاهای دارای تولید و عرضه گسترده در زمان خاصی از سال است.

تعرفه سهمیه‌ای (Tariff Rate Quota)

تعرفه سهمیه‌ای: متشکل از دو سطح تعرفه داخل و خارج سهمیه است.

ویژگی‌ها

- ابزار بسیار مناسبی برای تامین همزمان رفاه تولیدکننده و مصرف‌کننده است.
- مناسب‌ترین ابزار برای کالاهای اساسی غیر خودکفا است.
- شیوه‌های اجرای آن پیچیده است.
- اجرای نامناسب آن با رانت و فساد اداری و اجرایی همراه است.

مفاهیم موافقت نامه بخش کشاورزی سازمان جهانی تجارت

اهمیت توجه به تعریف الزامات و تعهدات قانونی به منظور پیشگیری و اجتناب از سیاست‌های ناکارآمد، حفظ منافع ملی، تعارضات حقوقی

- ۱- منظور از تعرفه های دولت کامله الوداد (MFN)، تعرفه هایی است که به طور یکسان و غیر تبعیض آمیز برای تمامی کشورها اعمال می گردد.
- ۲- فرازهای ملی ردیف هایی از تعرفه هستند که نرخ آنها از بیش از سه برابر میانگین همه تعرفه ها می باشد. این شاخص نشاندهنده میزان پراکندگی نرخ های تعرفه است.
- ۳- تعرفه "تثبیت شده" (BIND) تعرفه ای است که در مورد آن تعهد قانونی مبنی بر عدم افزایش آن از سطح تثبیت شده مگر به شرط وارد شدن در فرایند مذاکرات مجدد داده شده است. این تعهدات (یا امتیازات) در جریان مذاکرات تجاری بین کشورها داده می شود.
به طور کلی، فراتر رفتن از نرخهای تثبیت شده در دو حالت امکان پذیر است:
- الف - اقدامات موقتی:** کشورها مجازند در موارد چندی، نرخهای تعرفه خود را به طور موقت بالاتر از نرخهای تعهد داده شده ببرند، از جمله در مواقعی که اقدامات موقتی حفاظتی را طبق ماده ۱۹ گات اعمال می نمایند و یا هنگامی که به دلیل مشکلات تراز پرداختها اجازه می یابند نرخهای تعرفه را بالاتر از نرخ تثبیت شده ببرند. تعرفه های ضد دامپینگ و عوارض جبرانی نیز موارد دیگری هستند که کشورها اجازه می یابند به طور موقت نرخهای تعرفه را بالاتر از حد مجاز ببرند. در تمام مواردی که ذکر شد، علی رغم آنکه نرخ تعرفه می تواند بالاتر از نرخ تثبیت شده برود، ولی این به هیچ وجه به معنای لغو تعهدات آن کشور و تغییر امتیازات تعرفه ای نیست. بنابر این، در جدول تعهدات نیز نرخ مربوطه به هیچ وجه تغییر نمی کند.
تعلیق موقت امتیازات می تواند به صورت یکجانبه صورت پذیرد.
- ب- به طور دائم از طریق اصلاح جدول امتیازات:** تغییر امتیازات تعرفه ای، به معنی تغییر دائمی نرخ تعرفه و یا امتیاز مذاکره شده است که در جدول امتیازات منعکس می شود. برخلاف تعلیق موقت امتیازات که می تواند به طور یکجانبه انجام شود، تغییر دائمی بر اساس اصل مذاکره مجدد و جبران قابل انجام است. گات ۱۹۹۴ به شرط طی شدن مراحل مذاکره مجدد و جبران، اجازه تغییرات و اصلاحات یاد شده را می دهد. چنانچه کشوری بخواهد امتیاز داده شده را پس بگیرد، باید با اعطای امتیازات دیگر، امتیاز پس گرفته شده را جبران نماید. سطح کلی امتیازات اعطا شده در این حالت نباید نامطلوبتر از امتیازات در حالت قبل از اصلاح باشد.

اهمیت توجه به تعریف الزامات و تعهدات قانونی به منظور پیشگیری و اجتناب از سیاست‌های ناکارآمد، حفظ منافع ملی، تعارضات حقوقی

۴- "دسترس‌ی به بازار": گسترش دسترسی به بازار در سازمان جهانی تجارت در مورد کالاها از **طریق حذف تعرفه‌ها، محدودیت‌های مقداری و دیگر موانع غیر تعرفه‌ای تجارت در خلال مذاکرات** میان اعضا انجام می‌گردد. در واقع هدف این مذاکرات تجاری چند جانبه، آزاد تر کردن و قابل پیش بینی تر کردن دسترسی به بازار دیگر کشورها بوده است.

۵- انواع ابزارهای تعرفه‌ای: ابزارهای تعرفه‌ای عبارتند از:
 الف) تعرفه خاص: عوارض گمرکی است که میزان آن ارتباطی به ارزش کالای وارداتی نداشته باشد و به جای آن بر حسب وزن، تعداد و یا هر واحد سنجش کالای وارداتی تعیین می‌شود.

ب) تعرفه ارزشی: این نوع تعرفه بر حسب درصدی از ارزش کالای وارداتی محاسبه می‌شود.
 ج) تعرفه مختلط: تعرفه‌ای است که حمایت حداکثری یا حداقلی از یک محصول را از طریق انتخاب بین یک تعرفه ارزشی و یا یک تعرفه خاص تضمین می‌نماید.

د) تعرفه ترکیبی: به آن دسته از عوارض گمرکی اطلاق می‌شود که به صورت ترکیبی از یک تعرفه خاص و یک تعرفه ارزشی بیان می‌شوند.

ه) تعرفه سهمیه‌ای: سهمیه‌های تعرفه‌ای حداقل میزان دسترسی به بازار را تضمین می‌کنند و عبارت است از سهمیه یک کالا در بر خورداری از یک نرخ تعرفه ورود پایین به مقدار معین، ولی واردات بیش از آن مقدار مشمول نرخ تعرفه بالاتر است. **گاهی تفاوت بین نرخ تعرفه در سهمیه تعرفه‌ای و نرخ تعرفه غیر از آن ممکن است به اندازه‌ای زیاد باشد که امکان هرگونه تجارت در نرخ تعرفه غیر از نرخ سهمیه تعرفه‌ای را ناممکن نماید.**

تعریف بخش کشاورزی از منظر سازمان جهانی تجارت

تعریف مجدد بخش کشاورزی

سیستم هماهنگ شده

Harmonized System (HS)

کالا بر اساس یک کد ۸ یا ۱۰ رقمی در کشورها طبقه بندی شده که ۴ یا ۶ رقم اول بین کشورها مشترک است و ۲ یا ۴ رقم بعدی بر اساس فضای طبقه بندی کالای ها کشور متفاوت می تواند باشد. از آنجایی که این تعرفه تا ۶ رقم اول از سمت چپ در بین کشورها مشترک است لذا می تواند در مکاتبات و مبادلات تجاری استاندارد خوبی برای تشخیص کالا باشد.

کدهای تجاری سیستم هماهنگ شده کالاها در دو بخش کشاورزی (AG) و غیر کشاورزی (NON.AG) طبقه بندی می شود.

کالاهای فصول ۱ تا ۲۴ به استثنای فصل ۳ و کدهای ۱۶۰۴ و ۱۶۰۵ فصل ۱۶ (ماهی ها و محصولات آن) به علاوه کد کالاهای مانیتول (ذیل فصل ۲۹)، سوریتول (ذیل فصل ۲۹) {۲۹۰۵۴۳۰۰، ۲۹۰۵۴۴۰۰، ۲۹۰۵۴۵۰۰} روغن های اسانسی (فصل ۳۳) {۳۳۰۱}، مواد آلومینوئید، نشاسته تغییر یافته و چسب ها (فصل ۳۵) {۳۵۰۱-۵}، مواد برای آهار زدن یا تکمیل کردن، حاملین رنگ به عنوان تسریع کننده در عمل رنگرزی یا تثبیت مواد رنگی و سایر محصولات و فرآورده ها (فصل ۳۸) {۳۸۰۹۱۰، ۳۸۲۴۶۰، ۳۸۲۳}، پوست خام حیوانات (فصل ۴۱) {۴۱۰۱-۰۳}، پوست های نرم خام (فصل ۴۳) {۴۳۰۱}، ابریشم خام و ابریشم نتابیده (فصل ۵۰) {۵۰۰۱-۰۳}، پشم و موی حیوانات (فصل ۵۱) {۵۱۰۱-۰۳}، پنبه خام، نتابیده و حلاجی یا شانه شده (فصل ۵۲) {۵۲۰۱-۵۲۰۳} و کتان و کف خام (فصل ۵۳) {۵۳۰۱-۰۲}

و حذف کدهای ۵۱۱۹۰، ۵۰۸۰۰، ۱۵۰۴۱۰، ۱۵۰۴۲۰ (مربوط به ماهی و شیلات)

توجه: شیلات و ماهی، چوب و فرآورده های آن در بخش غیر کشاورزی آورده شده و برای تعرفه آن تصمیم گیری می شود.

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق ورودی Import duty	SUQ	کد کشور دارنده تعرفه ترجیحی Preferential Tariff	ملاحظات Remark	Description	Heading, Subheading No.
۰۶ ۰۱	انواع پیازگل (Bulbs)، غده زیرخاکی نباتات، ریشه غده‌دار نباتات، ریشه و ساقه‌های زیرخاکی، درحال خواب نباتی یا در حال نمو یا گل دادن، گیاه و ریشه کاسنی غیر از ریشه‌های مشمول شماره ۱۲ ۱۲.					Bulbs, tubers, tuberous roots, corms, crowns and rhizomes, dormant, in growth or in flower; chicory plants and roots other than roots of heading 12.12.	06 01
۰۶۰۱ ۱۰	- انواع پیاز گل، غده زیرخاکی نباتات، ریشه غده‌دار نباتات، ساقه‌های زیرخاکی در حاله خواب نباتی،					- Bulbs, tubers, tuberous roots, corms, crowns and rhizomes, dormant:	0601 10
۰۶۰۱ ۱۰ ۱۰	--- پیاز زعفران	55	Kg			--- root cutting of Damascus rose	0601 10 10
۰۶۰۱ ۱۰ ۹۰	--- سایر	5	kg			--- other	0601 10 90
۰۶۰۱ ۲۰ ۰۰	- انواع پیاز گل، غده زیرخاکی نباتات، ریشه غده‌دار نباتات، ریشه و ساقه‌های زیر خاکی در حال نمو یا گل دادن، گیاه و ریشه کاسنی	5	U			- Bulbs, tubers, tuberous roots, corms, crowns and rhizomes, in growth or in flower; chicory plants and roots	0601 20 00
۰۶ ۰۲	سایر نباتات زنده (همچنین ریشه آنها)، قلمه و پیوند، هاگ مولد قارچ.					Other live plants (including their roots), cuttings and slips; mushroom spawn.	06 02
	- قلمه‌های ریشه نکرده و پیوند	5	U			- Unrooted cuttings and slips	
۰۶۰۲ ۱۰ ۱۰	--- لاکتی بامبو	5	U			--- Lucky bamboo	0602 10 10
۰۶۰۲ ۱۰ ۹۰	--- سایر	5	U			--- other	0602 10 90
۰۶۰۲ ۲۰ ۰۰	- درخت، بوته، درختچه و درختچه‌های خودروی دارای میوه خوراکی، حتی پیوندزده	5	U			- Trees, shrubs and bushes, grafted or not, of kinds which bear edible fruit or nuts	0602 20 00
۰۶۰۲ ۳۰ ۰۰	- درخت گل سرخ و آزالیا، حتی پیوندزده	5	U			- Rhododendrons and azaleas, grafted or not	0602 30 00
۰۶۰۲ ۴۰ ۰۰	- درختچه گل رز، حتی پیوندزده	5	U			- Roses, grafted or not	0602 40 00
۰۶۰۲ ۹۰	- سایر،					- Other:	0602 90
۰۶۰۲ ۹۰ ۱۰	--- مولد قارچ خوراکی	5	Kg			--- Mushroom spawn	0602 90 10
۰۶۰۲ ۹۰ ۲۰	--- قلمه ریشه‌دار گل محمدی	5	U			--- Rooted cutting of mohammadi flower	0602 90 20
۰۶۰۲ ۹۰ ۹۰	--- سایر	5	Kg			--- Other	0602 90 90

خطوط و طبقه
تعرفه در کتاب
مقررات صادرات و
واردات کشور

تعریف کالای خاص

محصولات خاص به محصولات کشاورزی اطلاق می‌شود که به دلیل امنیت غذایی، امنیت معیشتی و توسعه روستایی در کشورهای در حال توسعه از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. محصولات خاص نسبت به محصولات دیگر کشاورزی از کاهش تعرفه کمتر برخوردار هستند. محصولات خاص نبایستی با محصولات حساس اشتباه گرفته شود.

نوع رویکرد مواجهه با کالای خاص

۱- کالای خاص فقط شامل محصولات کشاورزی است.

۲- تعیین کالاهای خاص مخصوص کشورهای در حال توسعه است.

۳- حداکثر ۱۳ درصد ردیف‌های کدهای تعرفه بخش کشاورزی را شامل می‌شود.

۴- خاص بودن محصول نیازمند اثبات به گروه کاری در مذاکرات بر پایه داده‌های قابل اعتماد بر حسب سه معیار امنیت غذایی، امنیت معیشتی و توسعه روستایی می‌باشد.

بر اساس نتایج مطالعات کشورهای مختلف انواع گوشت، لبنیات، غلات، روغنهای نباتی،

شکر، حبوبات و برخی سبزیجات جزو کالاهای خاص بوده‌اند.

تعریف کالای حساس

محصولات حساس محصولاتی هستند که از فرمولهای عمومی کاهش تعرفه در ازای گسترش سهمیه ها معاف هستند. تعیین محصول به عنوان کالای حساس دو پیامد دارد: ۱) کالاهای حساس نسبت به فرمول عمومی کاهش تعرفه کاهش کمتری را متحمل می شوند. ۲) به منظور جبران کاهش کمتر تعرفه لازم است اقدام به ایجاد سهمیه تعرفه ای و یا گسترش سهمیه های موجود به منظور ایجاد فرصتهای جدید دسترسی به بازار نمود.

نوع رویکرد مواجهه با کالای حساس

- ۱- تعیین کالاهای حساس شامل کلیه محصولات است.
- ۲- تمامی کشورها می توانند فهرست کالاهای حساس ارائه دهند.
- ۳- تعداد کالاهای حساس ۶ تا ۸ درصد ردیف تعرفه هاست.
- ۴- بدون نیاز به ارائه ادله برای حساس بودن کالا است.

بر اساس نتایج مطالعات کشورهای مختلف شاخص های رفاهی ، سهم در سبد مصرفی ، مزیت

رقابتی و تولیدی و سهم کالا در تجارت جزو شاخص های انتخاب محصول ساس بوده اند.

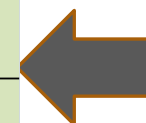
تعیین کالاهای
 خاص بخش
 کشاورزی
 (بر اساس اسناد
 اقتصاد مقاومتی ،
 قیمتهای تضمینی
 ، مطالعات انجام
 شده)

ردیف	محصول خام و فرآورده
۱	گندم و فرآورده های آن (آرد ، نان و نشاسته)
۲	ذرت
۳	برنج
۴	سیب زمینی (چیپس)
۵	جو
۶	پياز
۷	گوجه فرنگی (رب گوجه فرنگی)
۸	خرما
۹	سیب (آب میوه، کنسانتره)
۱۰	پرتقال (آب میوه، کنسانتره)
۱۱	نخود
۱۲	لوبیا
۱۳	سویا

ردیف	محصول خام و فرآورده
۱۴	پسته
۱۵	انگور (آب میوه، کنسانتره)
۱۶	نارنگی
۱۷	گوشت گاو
۱۸	شیر
۱۹	انار
۲۰	هندوانه
۲۱	گردو
۲۲	روغن سویا
۲۳	کره
۲۴	گوشت مرغ
۲۵	تخم مرغ
۲۶	قند و شکر
۲۷	دانه پنبه
۲۸	آفتابگردان
۲۹	روغن آفتابگردان

تعیین کالاهای حساس بخش کشاورزی (بر اساس اسناد اقتصاد مقاومتی ، مطالعات انجام شده)

تعریف مجدد
کالاهای خاص و
حساس بخش
کشاورزی

ردیف	محصول خام و فرآورده
۱	گوشت گوسفند
۲	گوشت شتر مرغ
۳	کشک
۴	عسل
۵	بادام زمینی
۶	بادام درختی
۷	انجیر خشک
۸	انجیر تازه
۹	زردآلو
۱۰	چای
۱۱	لیمو شیرین
۱۲	لیمو ترش
۱۳	گیوی

ردیف	محصول خام و فرآورده
۱۴	هوز
۱۵	گریپ فروت
۱۶	گلرنگ
۱۷	فندق
۱۸	عناب
۱۹	مسک
۲۰	زیتون
۲۱	زعفران
۲۲	آب پنیر
۲۳	پنیر UF
۲۴	روغن کلزا
۲۵	روغن زیتون
۲۶	دانه کلزا

ردیف	محصول خام و فرآورده
۲۷	توت فرنگی
۲۸	برگه زردآلو
۲۹	انواع گل (شاخه) گل مریم
۳۰	انواع گل (شاخه) گل سرخ
۳۱	انواع گل (شاخه) گل داوودی
۳۲	انبه
۳۳	ابریشم
۳۴	کاهو
۳۵	فلفل
۳۶	خیار
۳۷	شیر خشک صنعتی
۳۸	کنجد
۳۹	کنجاله کلزا
۴۰	کنجاله سویا
۴۱	کنجاله آفتابگردان

ردیف	محصول خام و فرآورده
۴۲	کمپوت میوه و مارمالاد
۴۳	کره ابریشم
۴۴	بنر جو
۴۵	بنر گندم
۴۶	بنر سیب زمینی
۴۷	بنر ذرت
۴۸	بنر دانه های روغنی
۴۹	بنر حبوبات
۵۰	بنر چغندر قند
۵۱	بنر برنج
۵۲	نیهای اصلاح شده

مشخصات کلی تعرفه بخش کشاورزی و غیر کشاورزی

بخش کشاورزی و غیر کشاورزی

- ۱- میانگین تعرفه بخش کشاورزی: ۲۸/۲۶
- ۲- میانگین تعرفه بخش غیر کشاورزی: ۱۷/۵۷
- ۳- میانگین تعرفه کل کشور: ۲۲/۰۳

مشخصات کلی بخش کشاورزی

- ۱- تعداد خطوط تعرفه شش رقمی ۷۴۲ کد می باشد.
- ۲- تعداد خطوط هشت رقمی ۹۷۵ کد است.
- ۳- تعداد فصول مرتبط با بخش کشاورزی شامل ۳۳ فصل است.

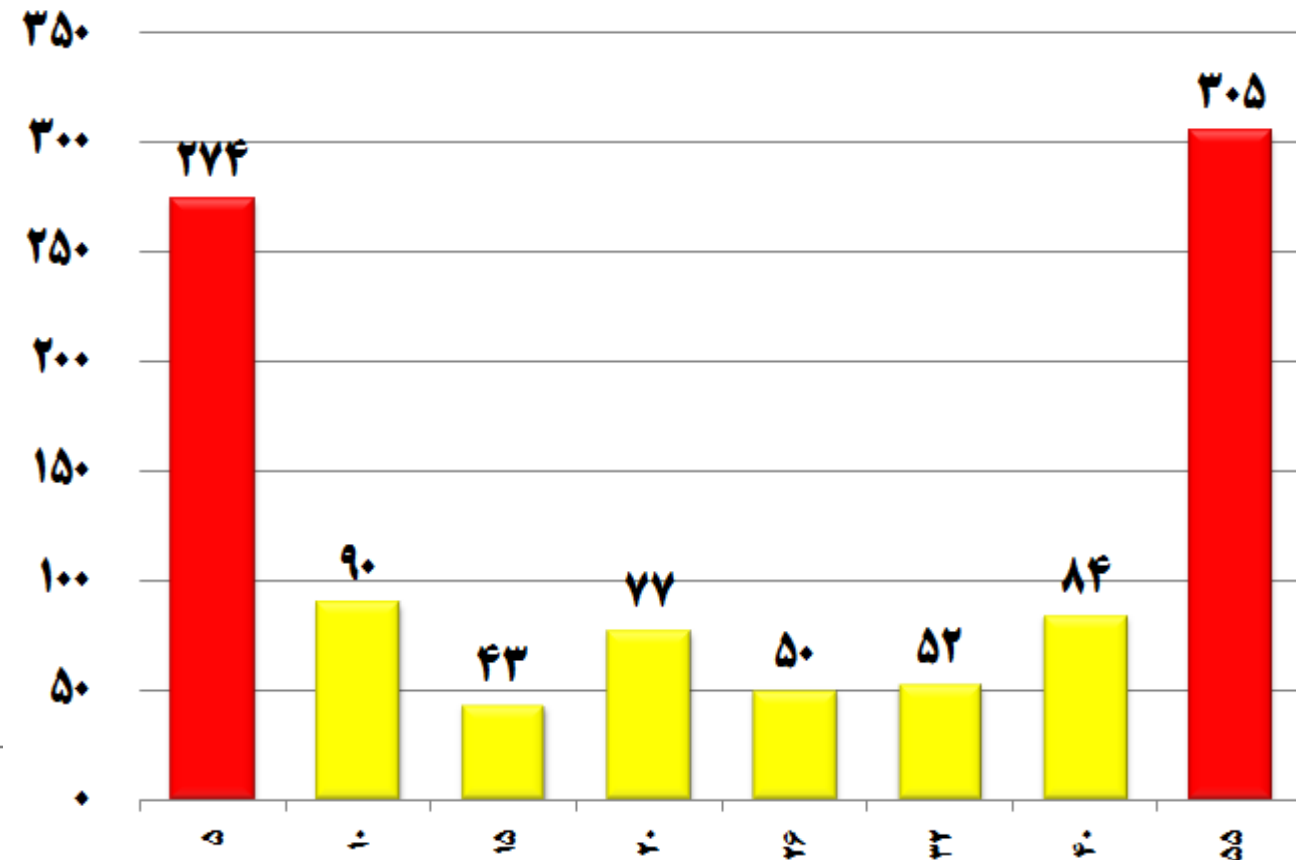
تعرفه بخش کشاورزی کشورهای عضو سازمان جهانی تجارت

- ۱- میانگین تعرفه MFN بخش کشاورزی: ۱۴/۶
- ۲- میانگین تعرفه تثبیت شده بخش کشاورزی: ۵۵
- ۳- تعرفه MFN بخش کشاورزی کشورهای ملحق شده طی دوره ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۶: حداقل ۵.۷ و حداکثر ۲۰ بوده است.
- ۴- تعرفه تثبیت شده بخش کشاورزی کشورهای ملحق شده طی دوره ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۶: حداقل ۹.۷ و حداکثر ۴۴ بوده است.

نکته: کشور ایران قرار است میانگین میزان تعرفه بخش کشاورزی را چه عددی قرار دهد؟

طبقات تعرفه و تعداد خطوط بخش کشاورزی

سهم	تعداد خطوط	طبقات تعرفه
۲۸.۱	۲۷۴	۵
۹.۲	۹۰	۱۰
۴.۴	۴۳	۱۵
۷.۹	۷۷	۲۰
۵.۱	۵۰	۲۶
۵.۳	۵۲	۳۲
۸.۶	۸۴	۴۰
۳۱.۳	۳۰۵	۵۵
۱۰۰.۰	۹۷۵	کل

- ۱- ۲۷۴ خطوط تعرفه ای در طبقه ۵ درصد قرار دارند.
- ۲- ۳۰۵ خطوط تعرفه ای در طبقه ۵۵ درصد قرار دارند.
- ۳- در حدود ۵۹ درصد خطوط تعرفه ای در این دو طبقه قرار دارند.

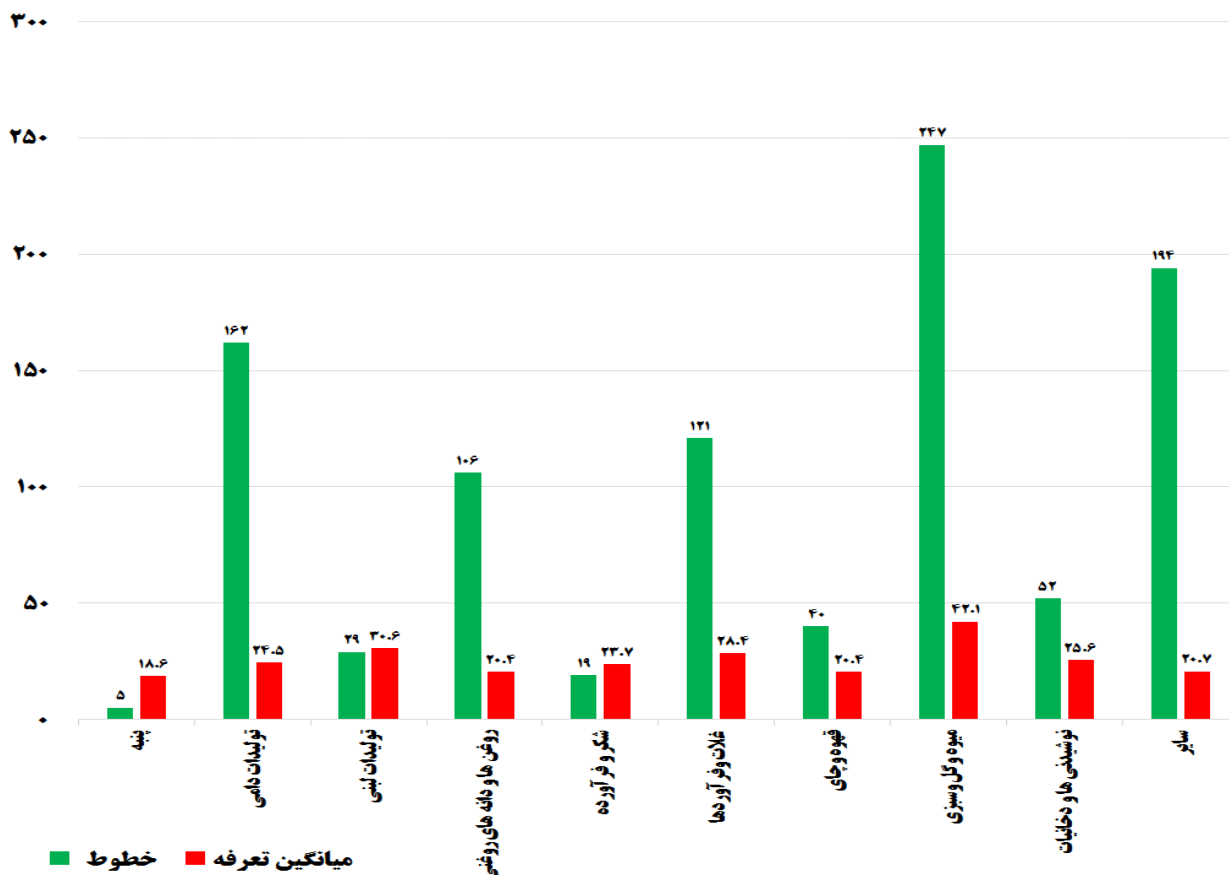
تعداد طبقات تعرفه ای بخش کشاورزی در کشورهای منتخب

کشور	کشاورزی	صنعت
سوئیس	۱۵۵۸	۴۹۸۹
اروپا	۸۲۴	۱۱۱
آمریکا	۸۰۶	۵۳۳
نروژ	۸۰۱	۱۵
ژاپن	۳۱۹	۲۱۰
روسیه	۲۳۲	۲۰۴
کانادا	۲۰۰	۳۶
ترکیه	۱۴۸	۱۱۶
چین	۴۵	۷۶
پاکستان	۴۳	۲۳
مصر	۲۳	۹

وجود تعرفه‌های متفاوت برای کالاهای مختلف در نظام تعرفه کشورها به طبقه تعرفه مشهور است. در واقع عموم کشورها با توجه به وضعیت تولید و بازارهای داخلی و جهانی به منظور حمایت موثر و متناسب از کالاهای مختلف، سطوح تعرفه متفاوتی برای آنها استفاده می‌کنند. از این رو تعدد طبقات تعرفه برای حمایت هدفمند و موثر از کالاها، یک ضرورت انکارناپذیر است و تجربه کشورها نیز موید استفاده از طبقات تعرفه‌ای زیاد است. اما نظر به اینکه وجود طبقات تعرفه‌ای زیاد به ویژه در کشورهایی که شفافیت و کارایی نظام گمرکی آنها پایین است، به سخت شدن رویه‌های گمرکی و بعضاً تخلف در گمرکات منجر می‌شود، کاهش طبقات تعرفه به عنوان راهکاری برای مواجهه با چنین مشکلی دنبال می‌شود.

سوال: چه تعداد طبقه برای محصولات بخش کشاورزی برای حمایت موثر و هدفمند لازم است؟

طبقات تعرفه و تعداد خطوط بخش کشاورزی بر حسب گروه بندی سازمان جهانی تجارت

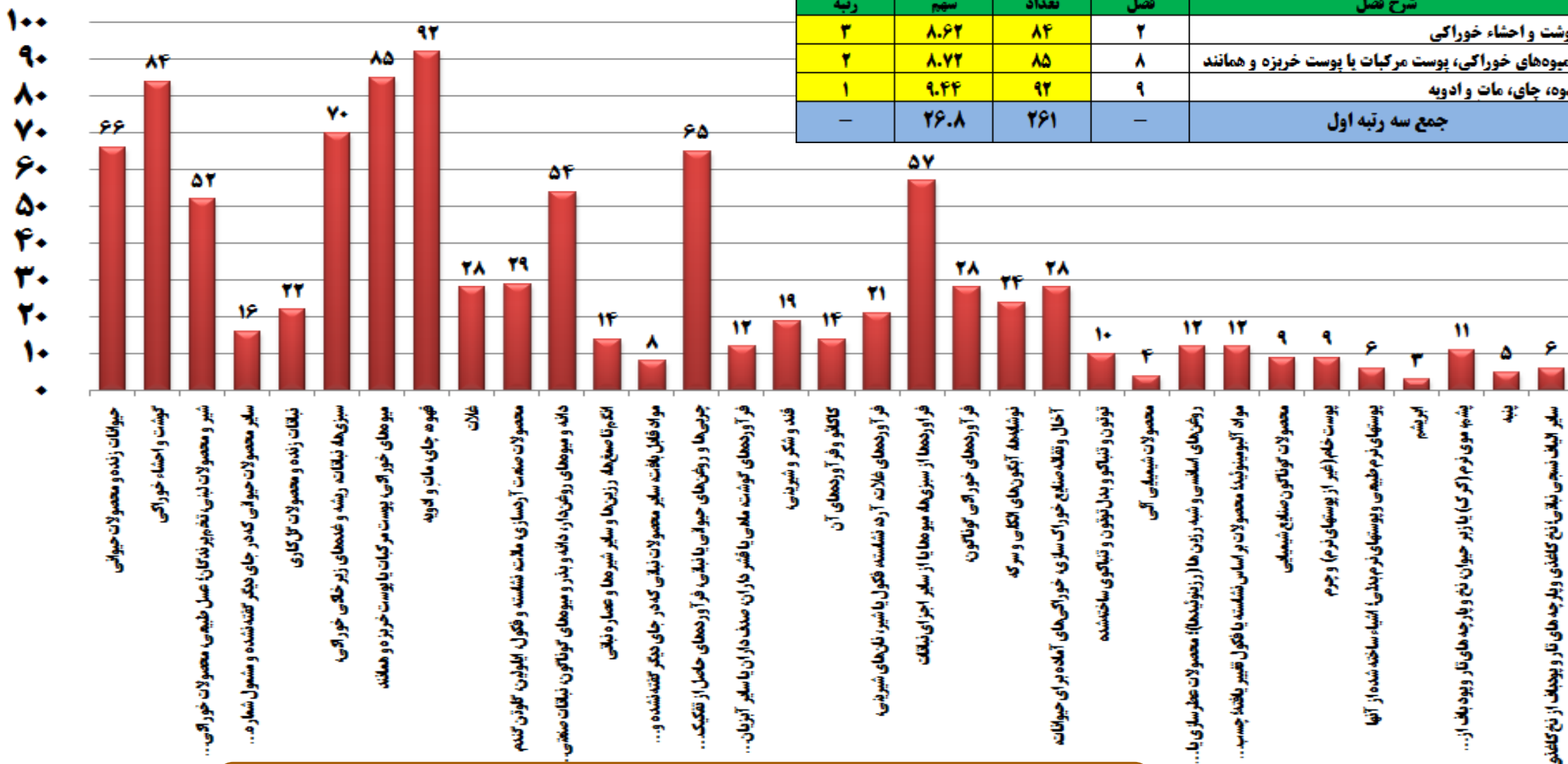

طبقه بندی	خطوط	میانگین تعرفه	حداکثر	حداقل
پنبه	۵	۱۸/۶	۲۶	۵
تولیدات دامی	۱۶۲	۲۴/۵	۵۵	۵
تولیدات لبنی	۲۹	۳۰/۶	۵۵	۵
روغن ها و دانه های روغنی	۱۰۶	۲۰/۴	۵۵	۵
شکر و فرآورده	۱۹	۲۳/۷	۵۵	۵
غلات و فرآورده‌ها	۱۲۱	۲۸/۴	۵۵	۵
قهوه و چای	۴۰	۲۰/۴	۵۵	۵
میوه و گل و سبزی	۲۴۷	۴۲/۱	۵۵	۵
نوشیدنی ها و دخانیات	۵۲	۲۵/۶	۵۵	۵
سایر	۱۹۴	۲۰/۷	۵۵	۵
کل	۹۷۵	۲۸/۳	۵۵	۵

آیا این
توزیع خطوط و
میانگین تعرفه
بهینه است؟

- ۱- بیشترین میانگین تعرفه مربوط به گروه میوه و گل و سبزی است.
- ۲- کمترین میانگین تعرفه مربوط به پنبه است.
- ۳- بیشترین خطوط تعرفه مربوط به گروه میوه و گل و سبزی و کمترین مربوط به پنبه است.

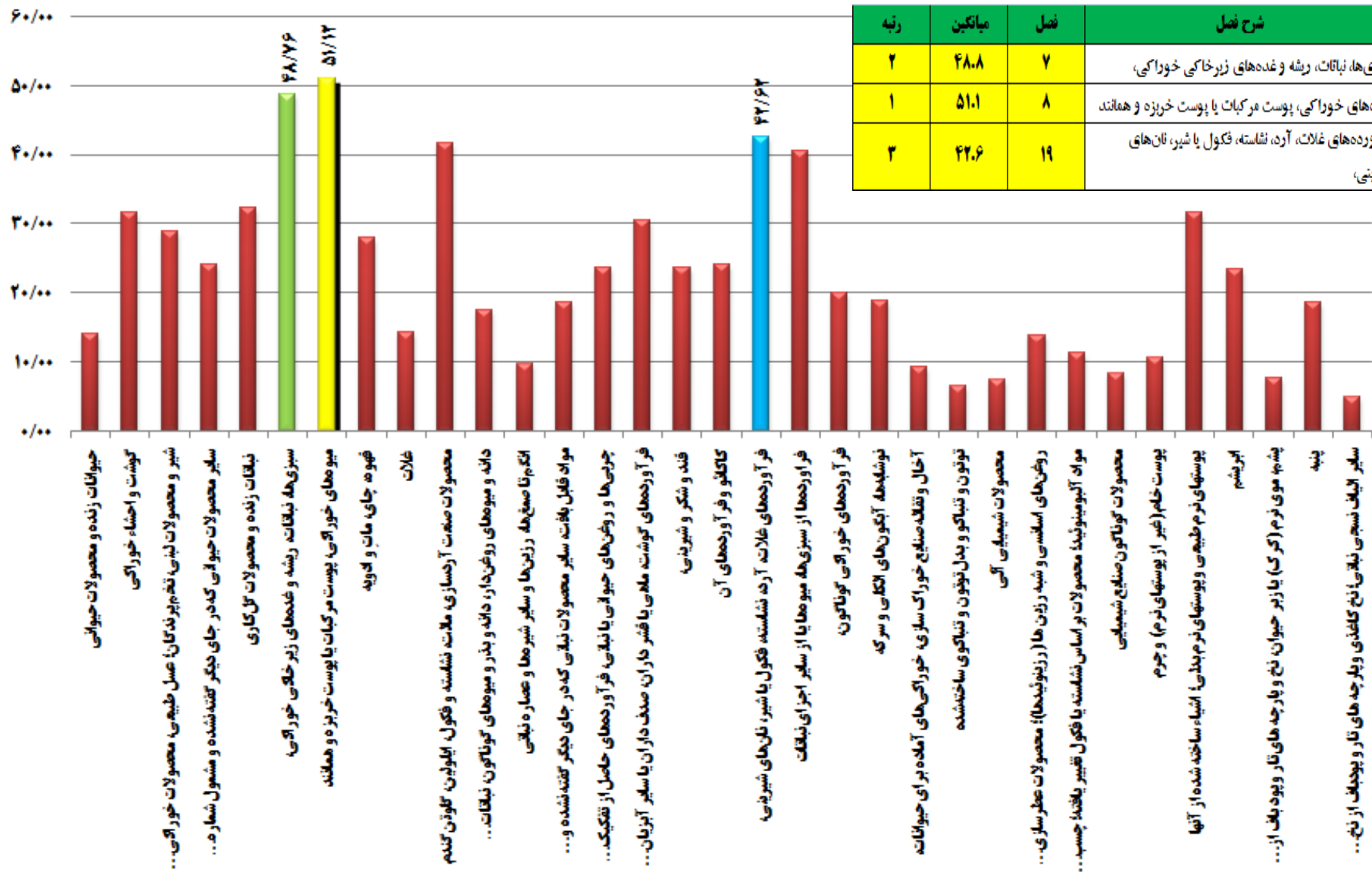
تعداد خطوط تعرفه بخش کشاورزی بر حسب فصل

آیا این توزیع خطوط و میانگین تعرفه بر حسب فصول بر اساس معیارهای حمایت موثر و هدفمند و هوشمند است؟

میانگین تعرفه بخش کشاورزی بر حسب فصل

شرح فصل	فصل	میانگین	رتبه
سبزی‌ها، نباتات، ریشه و غده‌های زیرخاکی خوراکی،	۷	۴۸.۸	۲
میوه‌های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند	۸	۵۱.۱	۱
فرآورده‌های غلات، آرد، نشاسته، فکول یا شیر، نان‌های شیرینی،	۱۹	۴۲.۶	۳

توزیع میانگین تعرفه نشان می‌دهد که اولویت حمایت تولیدی از طریق ابزار تعرفه ای به سمت سه فصل مورد نظر بوده است. بر اساس ساختار فعلی استفاده از ابزار تعرفه به منظور حمایت از مصرف کننده نیز بوده است در این میان تعرفه برخی فصول همانند غلات با میانگین نرخ تعرفه ۱۴.۸ درصدی بر این نکته تاکید دارد که همه حمایت از محصولات بخش کشاورزی به ابزار تعرفه ای مرتبط نمی‌شود، ابزارهای غیرتعرفه ای در جهت حمایت از تولید و مصرف به کار گرفته می‌شوند. همانند قیمت تضمینی، محدودیت و ممنوعیت واردات.

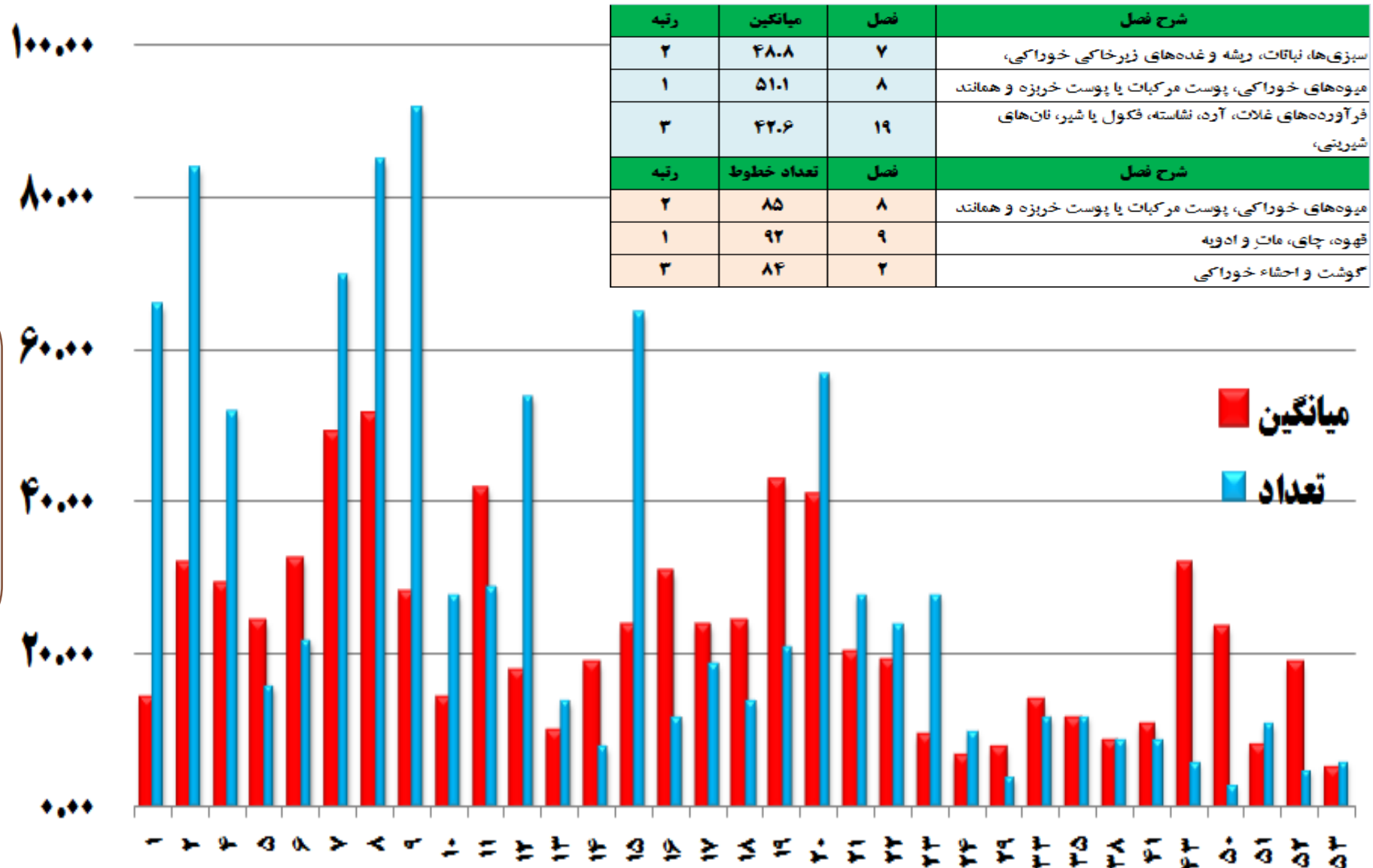
نکته: تبدیل همه موانع تعرفه ای به تعرفه ای و تعیین تعرفه معادل و برآورد میزان حمایت واقعی از طریق ابزارهای مختلف به کار گرفته شده راهنمای تعریف مجدد نرخ تعرفه و ابزار مناسب برای محصولات بر اساس مقررات سازمان تجارت جهانی می‌باشد.

مقایسه تعداد خطوط و میانگین تعرفه بخش کشاورزی بر حسب فصل

توزیع تعداد خطوط و میانگین تعرفه بر حسب هر فصل نشان می دهد که در برخی فصول تعداد خطوط کم اما میانگین تعرفه بالاست . مانند فصل ۱۹ فرآورده های غلات

- ۱- تعرفه ارزشی تنها ابزار تعرفه ای بکار رفته است.
- ۲- بیشترین میانگین متوسط نرخ تعرفه مربوط به میوه ها ، سبزی ها و فرآورده های غلات است، یعنی بیشترین حمایت تعرفه ای را داشته اند.

سوال: آیا سطح حمایت فعلی از طریق تعرفه برای پیوستن به سازمان جهانی تجارت مناسب است ؟ آیا تنوع ابزار تعرفه ای لازم نیست؟

میانگین ، حداکثر و حداقل تعرفه بخش کشاورزی بر حسب فصل

- ۱- تعرفه فصول ۱۱، ۴۳ و ۵۰ از نرخ حداقل بالاتری نسبت به فصول دیگر خور دارند و به نوعی نشان دهنده حمایت تعرفه بیشتر است. بقیه فصول نرخ حداقل آنان برابر با ۵ درصد است.
- ۲- به غیر از فصل ۱۴، ۱۶، ۲۴، ۳۵، ۵۰ و ۵۳ بقیه فصول دارای نرخ حداکثر تعرفه یعنی ۵۵ درصد را دارند.

سوال: آیا سطح حمایت فعلی از طریق بر حسب فصول و کالاها مناسب است؟

حداکثر	حداقل	میانگین	فصل	شرح فصل
۵۵	۵	۱۴.۱۲	۱	حیوانات زنده و محصولات حیوانی
۵۵	۵	۳۱.۷۵	۲	گوشت و اجزاء خوراکی
۵۵	۵	۲۸.۸۸	۴	شیر و محصولات لبنی، تخم پرندگان؛ عسل طبیعی،
۵۵	۵	۲۴.۰۶	۵	سایر محصولات حیوانی که در جای دیگر گفته نشده و
۵۵	۵	۳۲.۲۷	۶	نباتات زنده و محصولات گل کاری
۵۵	۵	۴۸.۷۶	۷	سبزی ها، نباتات، ریشه و غده های زیرخاکی خوراکی،
۵۵	۵	۵۱.۱۲	۸	میوه های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه و
۵۵	۵	۲۷.۸۸	۹	قهوه، چای، مات و ادویه
۵۵	۵	۱۴.۱۸	۱۰	غلات
۵۵	۱۰	۴۱.۵۹	۱۱	محصولات صنعت آردسازی، مالت، نشاسته و فکول،
۵۵	۵	۱۷.۵۷	۱۲	دانه و میوه های روغن دار، دانه و بذر و میوه های
۵۵	۵	۹.۶۴	۱۳	انگم تا صمغ ها، رزین ها و سایر شیرها و عصاره نباتی
۳۲	۵	۱۸.۶۳	۱۴	مواد قابل بافت، سایر محصولات نباتی که در جای دیگر
۵۵	۵	۲۳.۵۵	۱۵	چربی ها و روغن های حیوانی یا نباتی، فراورده های
۴۰	۵	۳۰.۵۸	۱۶	فراورده های گوشت، ماهی یا قشر داران، صدف داران یا
۵۵	۵	۲۳.۶۸	۱۷	قند و شکر و شیرینی،
۵۵	۵	۲۴.۰۷	۱۸	کاکائو و فراورده های آن
۵۵	۵	۴۲.۶۲	۱۹	فراورده های غلات، آرد، نشاسته، فکول یا شیر، نان های
۵۵	۵	۴۰.۵۳	۲۰	فراورده ها از سبزی ها، میوه ها یا از سایر اجزای نباتات
۵۵	۵	۲۰.۰۰	۲۱	فراورده های خوراکی گوناگون،
۵۵	۵	۱۸.۹۶	۲۲	نوشابه ها، آبگون های الکلی و سرکه
۵۵	۵	۹.۲۹	۲۳	احمال و تفاله صنایع خوراک سازی، خوراکی های آماده
۲۰	۵	۶.۵۰	۲۴	توتون و تنباکو و بدل توتون و تنباکوی ساخته شده
۱۵	۵	۷.۵۰	۲۹	محصولات شیمیایی آلی
۵۵	۵	۱۳.۷۵	۳۳	روغن های اساسی و شبه رزین ها (رزینوئیدها)؛ محصولات
۲۶	۵	۱۱.۳۳	۳۵	مواد آلیومینوئید؛ محصولات براساس نشاسته یا فکول تغییر یافته
۱۵	۵	۸.۳۳	۳۸	محصولات گوناگون صنایع شیمیایی
۵۵	۵	۱۰.۵۶	۴۱	پوست خام (غیر از پوست های نرم) و چرم
۵۵	۲۰	۳۱.۶۷	۴۳	پوست های نرم طبیعی و پوست های نرم بدلی؛ اشیاء ساخته شده
۴۰	۱۵	۲۳.۳۳	۵۰	ابریشم
۱۵	۵	۷.۷۳	۵۱	پشم، موی نرم (کرک) یا زیر حیوان، نخ و پارچه های تار و
۲۶	۵	۱۸.۶۰	۵۲	پنبه
۵	۵	۵.۰۰	۵۳	سایر الیاف نسجی نباتی؛ نخ کاغذی و پارچه های تار و پود باف
۵۵	۵	۲۸.۲۶	جمع	بخش کشاورزی

میانگین تعرفه بخش کشاورزی بر حسب فصل و طبقه بندی

طبقه بندی فصول بر حسب میانگین تعرفه نشان می دهد که اولویت بندی حمایت از تولید کننده بر اساس ابزار تعرفه ای به سمت فصول ۸، ۷، ۱۹، ۱۱، ۲۰ بیشتر بوده است.

توجه: برخی فصول همانند غلات و دانه های روغنی، حیوانات زنده و پوست در طبقات پایین تعرفه ای کمتر از ۲۰ قرار دارند. آیا ساختار موجود متناسب با حمایت مورد نظر از محصول از طرق ابزار تعرفه ای می باشد؟

گروه بندی میانگین	فصل	میانگین	رتبه	شرح فصل
۴۰-۵۰	۸	۵۱.۱۲	۱	میوه های خوراکی، پوست مرکبات یا
	۷	۴۸.۷۶	۲	سبزی ها، نباتات، ریشه و غده های
	۱۹	۴۲.۶۲	۳	فرآورده های غلات، آرد، نشاسته، فکول
	۱۱	۴۱.۵۹	۴	محصولات صنعت آردسازی، مالت،
	۲۰	۴۰.۵۳	۵	فرآورده ها از سبزی ها، میوه ها یا از سایر
۳۰-۴۰	۶	۳۲.۲۷	۶	نباتات زنده و محصولات گل کاری
	۲	۳۱.۷۵	۷	گوشت و احشاء خوراکی
	۴۳	۳۱.۶۷	۸	پوستهای نرم طبیعی و پوستهای نرم
	۱۶	۳۰.۵۸	۹	فرآورده های گوشت، ماهی یا قشر
	۴	۲۸.۸۸	۱۰	شیر و محصولات لبنی، تخم پرندگان؛
۲۰-۳۰	۹	۲۷.۸۸	۱۱	قهوه، چای، مات و ادویه
	۱۸	۲۴.۰۷	۱۲	کاکائو و فرآورده های آن
	۵	۲۴.۰۶	۱۳	سایر محصولات حیوانی که در جای دیگر
	۱۷	۲۳.۶۸	۱۴	قند و شکر و شیرینی،
	۱۵	۲۳.۵۵	۱۵	چربی ها و روغن های حیوانی یا نباتی،
	۵۰	۲۳.۳۳	۱۶	ابریشم
	۲۱	۲۰.۰۰	۱۷	فرآورده های خوراکی گوناگون،
	۲۲	۱۸.۹۶	۱۸	نوشابه ها، آبگون های الکلی و سرکه
	۱۴	۱۸.۶۳	۱۹	مواد قابل بافت، سایر محصولات نباتی
۱۰-۲۰	۵۲	۱۸.۶۰	۲۰	پنبه
	۱۲	۱۷.۵۷	۲۱	دانه و میوه های روغن دار، دانه و بذر و
	۱۰	۱۴.۱۸	۲۲	غلات
	۱	۱۴.۱۲	۲۳	حیوانات زنده و محصولات حیوانی
	۳۳	۱۳.۷۵	۲۴	روغن های اسانسی و شبه رزین ها
	۳۵	۱۱.۳۳	۲۵	مواد آلیومینوئید؛ محصولات براساس
	۴۱	۱۰.۵۶	۲۶	پوست خام (غیر از پوستهای نرم) و چرم
	۱۳	۹.۶۴	۲۷	انکیم تا صمغ ها، رزین ها و سایر شیره ها و
	۲۳	۹.۲۹	۲۸	آخال و قناله صنایع خوراک سازی،
	۳۸	۸.۳۳	۲۹	محصولات گوناگون صنایع شیمیایی
کمتر از ۱۰	۵۱	۷.۷۳	۳۰	یشم، موی نرم (کرک) یا زیر حیوان، نخ
	۲۹	۷.۵۰	۳۱	محصولات شیمیایی آلی
	۲۴	۶.۵۰	۳۲	توتون و تنباکو و بدل توتون و تنباکوی
	۵۳	۵.۰۰	۳۳	سایر الیاف نسجی نباتی؛ نخ کاغذی و
	جمع	۲۸.۲۶		بخش کشاورزی

خطوط تعرفه بخش کشاورزی بر حسب فصل و طبقات

پراکندگی خطوط تعرفه
نشان می‌دهد که تراکم در
دو طبقه ۵ و ۵۵ است ۱۶۰
فصل حداکثر خطوط آنان
در طبقه ۵ و ۶ فصل
حداکثر خطوط آنان در
طبقه ۵۵ قرار دارد.

سوال: آیا این توزیع و پراکندگی
بر اساس معیارهای مناسب است؟

طبقات تعرفه								فصل	شرح فصل
۵۵	۴۰	۳۲	۲۶	۲۰	۱۵	۱۰	۵	۱	حیوانات زنده و محصولات حیوانی
۵	۱	۳	۱	۱۲	۲	۳	۳۹	۲	گوشت و اجزاء خوراکی
۲۱	۹	۳	۳۱	۶	۶		۸	۴	شیر و محصولات لبنی، تخم پرندگان؛ عسل طبیعی، محصولات
۱۶	۶	۶		۱	۴	۳	۱۶	۵	سایر محصولات حیوانی که در جای دیگر گفته نشده و
۵	۴						۹	۶	نباتات زنده و محصولات گل کاری
۱۲							۱۰	۷	سبزی‌ها، نباتات، ریشه و غده‌های زیرخاکی خوراکی،
۵۷	۲	۴		۱	۱	۲	۳	۸	میوه‌های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند
۷۱	۸	۱	۳				۲	۹	قهوه، چای، ماتر و ادویه
۲۰	۳	۱۹	۲	۲۲	۶	۱۱	۹	۱۰	غلات
۱	۱	۳	۱		۱	۱۲	۹	۱۱	محصولات صنعت ارسازی، مالت، نشاسته و فکول، ایلولین،
۱۷	۱	۱	۴	۳	۱	۲	۲	۱۲	دانه و میوه‌های روغن‌دار، دانه و بذر و میوه‌های گوناگون،
۹	۱	۲		۳	۴	۱۱	۲۴	۱۳	انگیم تا صمغ‌ها، رزین‌ها و سایر شیرها و عصاره نباتی
۱				۳	۱		۲	۱۴	مواد قابل بافت، سایر محصولات نباتی که در جای دیگر گفته
۱۴	۱۰		۱	۵	۲	۸	۲۷	۱۵	چربی‌ها و روغن‌های حیوانی یا نباتی، فرآورده‌های حاصل
	۹	۱					۳	۱۶	فرآورده‌های گوشت، ماهی یا قشر داران، صدف داران یا
۴		۱	۳	۲		۱	۶	۱۷	قند و شکر و شیرینی،
۳	۱	۱			۳	۵	۱	۱۸	کاکائو و فرآورده‌های آن
۱۵				۲	۱		۳	۱۹	فرآورده‌های غلات، ارده، نشاسته، فکول یا شیر، نان‌های
۱۸	۲۷	۵		۳			۴	۲۰	فرآورده‌ها از سبزی‌ها، میوه‌ها یا از سایر اجزای نباتات
۵	۲			۳	۳	۵	۱۰	۲۱	فرآورده‌های خوراکی گوناگون،
۶				۲		۱	۱۵	۲۲	نوشابه‌ها، آبگون‌های الکلی و سرکه
۱					۱	۱۲	۱۴	۲۳	آخال و مثاله صنایع خوراک سازی، خوراکی‌های آماده
				۱			۹	۲۴	توتون و تنباکو و بدل توتون و تنباکوی ساخته‌شده
					۱		۳	۲۹	محصولات شیمیایی آلی
۲						۱	۹	۳۳	روغن‌های اساسی و شبه رزین‌ها (رزینوئیدها)؛ محصولات عط
			۱	۲		۵	۴	۳۵	مواد آلیومینوئید؛ محصولات براساس نشاسته یا فکول تغییر یافته؛
					۱	۴	۴	۳۸	محصولات گوناگون صنایع شیمیایی
۱							۸	۴۱	پوست خام (غیر از پوستهای نرم) و چرم
۲				۴				۴۳	پوستهای نرم طبیعی و پوستهای نرم بدلی؛ اشیاء ساخته شده از
	۱				۲			۵۰	ابریشم
					۳		۸	۵۱	پشم، موی نرم (کرک) یا زیر حیوان، نخ و پارچه‌های تار و پود
			۳			۱	۱	۵۲	پنبه
							۶	۵۳	سایر الیاف نسجی نباتی؛ نخ کافدی و پارچه‌های تار و پودباف
۳۰۶	۸۶	۵۲	۵۰	۷۷	۴۳	۹۰	۲۷۶	کل	بخش کشاورزی

خطوط تعرفه بخش کشاورزی بر حسب فصل و نوع کالا

شرح فصل	شماره فصل	خاص	حساس	سایر	جمع
حیوانات زنده و محصولات حیوانی	۱			۶۶	۶۶
گوشت و اجزاء خوراکی	۲	۲۷	۹	۴۸	۸۴
شیر و محصولات لبنی، تخم پرندگان؛ عسل طبیعی، محصولات خوراکی که منشأ	۴	۱۵	۱۰	۲۷	۵۲
سایر محصولات حیوانی که در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه	۵			۱۶	۱۶
نباتات زنده و محصولات کل کاری	۶		۱۷	۵	۲۲
سبزی‌ها، نباتات، ریشه و غده‌های زیرخاکی خوراکی،	۷	۱۶	۱۱	۴۳	۷۰
میوه‌های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند	۸	۲۲	۲۵	۳۸	۸۵
قهوه، چای، مات و ادویه	۹		۱۳	۷۹	۹۲
غلات	۱۰	۱۰	۹	۹	۲۸
محصولات صنعت آردسازی، مالت، نشاسته و فکول، ایلولین، گلوتن گندم	۱۱	۱۳		۱۶	۲۹
دانه و میوه‌های روغن‌دار، دانه و بذر و میوه‌های گوناگون، نباتات صنعتی و	۱۲	۴	۱۲	۳۸	۵۴
انگیم تا صمغ‌ها، رزین‌ها و سایر شیرها و عصاره نباتی	۱۳			۱۴	۱۴
مواد قابل بافت، سایر محصولات نباتی که در جای دیگر گفته نشده و مشمول	۱۴			۸	۸
چربی‌ها و روغن‌های حیوانی یا نباتی، فرآورده‌های حاصل از تشکیل آن‌ها،	۱۵	۶	۴	۵۵	۶۵
فرآورده‌های گوشت، ماهی یا قشر داران، صدف داران یا سایر آبزیان فاقد ستون	۱۶	۱		۱۱	۱۲
فند و شکر و شیرینی،	۱۷	۵		۱۴	۱۹
گازها و فرآورده‌های آن	۱۸			۱۴	۱۴
فرآورده‌های غلات، آرد، نشاسته، فکول یا شیر، نان‌های شیرینی،	۱۹	۳	۱	۱۷	۲۱
فرآورده‌ها از سبزی‌ها، میوه‌ها یا از سایر اجزای نباتات	۲۰	۱۹	۷	۳۱	۵۷
فرآورده‌های خوراکی گوناگون،	۲۱	۱	۱	۲۶	۲۸
نوشابه‌ها، آبکون‌های الکلی و سرکه	۲۲	۱		۲۳	۲۴
آخال و تناله صنایع خوراک سازی، خوراکی‌های آماده برای حیوانات،	۲۳	۲	۴	۲۲	۲۸
توتون و تنباکو و بدل توتون و تنباکوی ساخته‌شده	۲۴			۱۰	۱۰
محصولات شیمیایی آلی	۲۹			۴	۴
روغن‌های اسانس و شبه رزین‌ها (رزینوئیدها)؛ محصولات عطرسازی یا پاکیزگی	۳۳			۱۲	۱۲
مواد آلبومینوئید؛ محصولات براساس نشاسته یا فکول تغییر یافته؛ چسب‌ها؛ آنزیم‌ها	۳۵			۱۲	۱۲
محصولات گوناگون صنایع شیمیایی	۳۸			۹	۹
پوست خام (غیر از پوستهای نرم) و چرم	۴۱			۹	۹
پوستهای نرم طبیعی و پوستهای نرم بدلی؛ اشیاء ساخته شده از آنها	۴۳			۶	۶
ابریشم	۵۰		۳		۳
پشم، موی نرم (گرگ) یا زیر حیوان، نخ و پارچه‌های ناز و پود باف از موی یال و د	۵۱			۱۱	۱۱
پنبه	۵۲	۵			۵
سایر الیاف نسجی نباتی؛ نخ کاغذی و پارچه‌های ناز و پود باف از نخ کاغذی	۵۳			۶	۶
بخش کشاورزی	جمع	۱۵۰	۱۲۶	۶۹۹	۹۷۵

۱- در حدود ۱۵۰ خط تعرفه ای مربوط به کالاهای خاص هستند که در حدود ۱۶.۴ درصد خطوط شش رقمی و در حدود ۱۵.۴ درصد خطوط تعرفه هشت رقمی را داراست.

نکته: بر اساس مقررات سازمان جهانی تجارت کالاهای خاص حدود ۱۳ درصد خطوط تعرفه شش رقمی را شامل شده و تنها مختص بخش کشاورزی است.

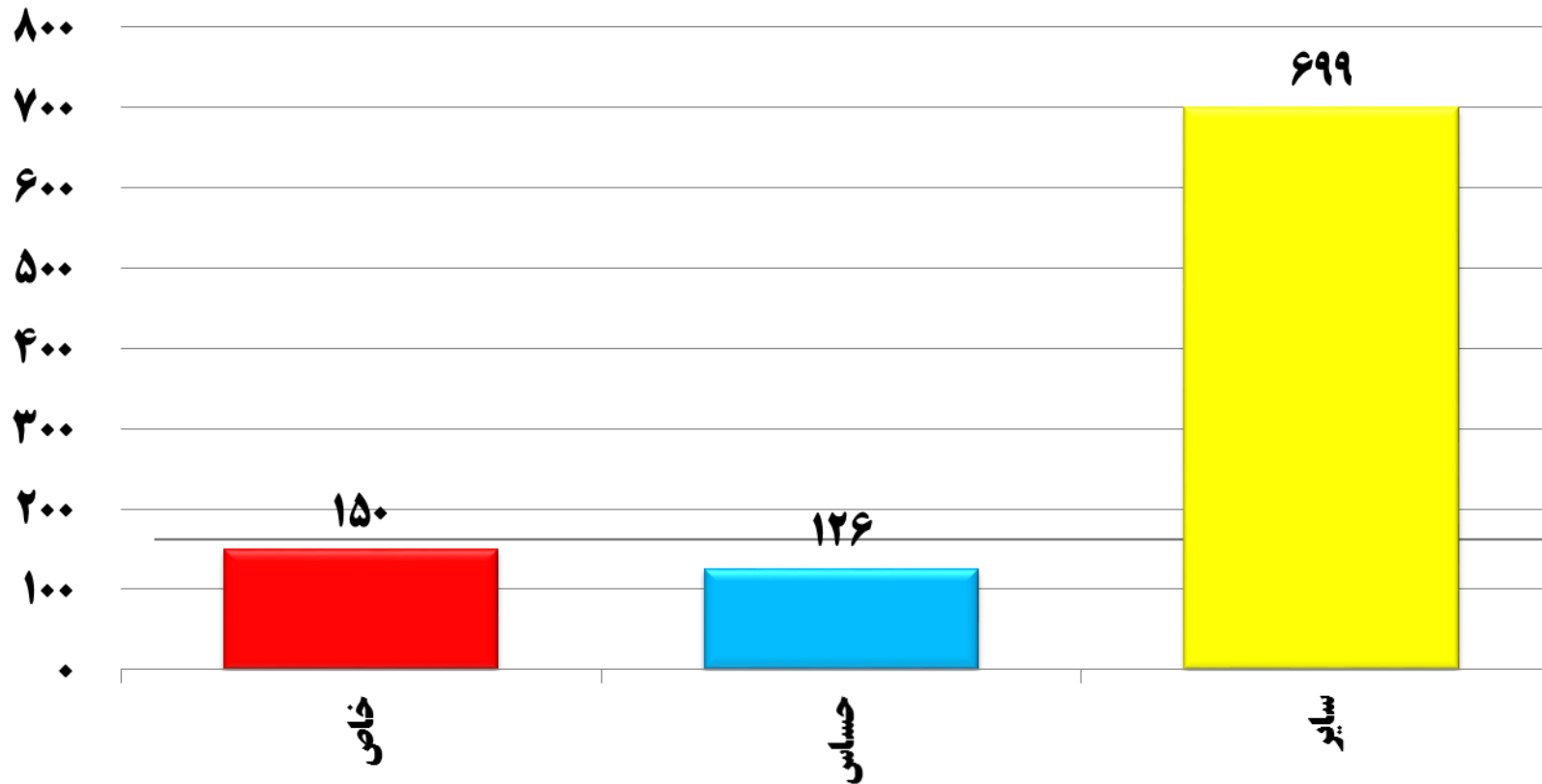
۲- در حدود ۱۲۶ خط تعرفه ای مربوط به کالاهای حساس هستند که در حدود ۱۴.۴ درصد خطوط شش رقمی و در حدود ۱۲.۹ درصد خطوط تعرفه هشت رقمی را داراست.

نکته: بر اساس مقررات سازمان جهانی تجارت کالاهای حساس حدود ۶ تا ۸ درصد خطوط تعرفه شش رقمی را شامل شده و هم بخش کشاورزی و هم غیر کشاورزی را شامل می شود.

۳- کالاهای خاص در ۱۶ فصل و کالاهای حساس در ۱۴ فصل قرار دارند.

بازنگری در نظام تعرفه کشور و تعیین کالاهای خاص و حساس مطابق با قوانین سازمان جهانی تجارت

پراکندگی خطوط تعرفه بخش کشاورزی بر حسب کالاهای حساس و خاص و سایر

تعداد خطوط		کالا
شش رقمی	هشت رقمی	
۱۲۲	۱۵۰	کالای خاص
۱۰۷	۱۲۶	کالای حساس
۲۲۹	۲۷۶	جمع خاص و حساس
۳۰/۹	۲۸/۳	سهم خاص و حساس
۵۱۳	۶۹۹	سایر

میانگین					شرح فصل
کل	سایر	حساس	خاص	شماره فصل	
۱۴/۱	۱۴/۱			۱	حیوانات زنده و محصولات حیوانی
۳۱/۸	۳۳/۴	۲۶/۰	۳۰/۸	۲	گوشت و اجزاء خوراکی
۲۸/۹	۲۲/۹	۴۴/۷	۲۹/۲	۴	شیر و محصولات لبنی، تخم پرندگان؛ عسل طبیعی، محصولات خوراکی که منشأ
۲۴/۱	۲۴/۱			۵	سایر محصولات حیوانی که در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه
۳۲/۳	۱۵/۰	۳۷/۴		۶	نباتات زنده و محصولات گل‌کاری
۴۸/۸	۵۲/۶	۵۰/۵	۳۷/۴	۷	سبزی‌ها، نباتات، ریشه و غده‌های زیرخاکی خوراکی،
۵۱/۱	۴۸/۶	۵۲/۱	۵۴/۳	۸	میوه‌های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند
۲۷/۹	۲۶/۲	۳۸/۱		۹	قهوه، چای، مات و ادویه
۱۴/۲	۱۳/۰	۹/۷	۱۹/۳	۱۰	غلات
۴۱/۶	۴۰/۳		۴۳/۲	۱۱	محصولات صنعت آردسازی، مالت، نشاسته و فکول، ایلولین، کلونین کندم
۱۷/۶	۱۹/۱	۱۶/۲	۷/۵	۱۲	دانه و میوه‌های روغن‌دار، دانه و بذر و میوه‌های گوناگون، نباتات صنعتی و دارویی،
۹/۶	۹/۶			۱۳	انگم تا صمغ‌ها، رزین‌ها و سایر شیرها و عصاره نباتی
۱۸/۶	۱۸/۶			۱۴	مواد قابل بافت، سایر محصولات نباتی که در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره
۲۳/۶	۲۰/۹	۳۶/۵	۳۹/۲	۱۵	چربی‌ها و روغن‌های حیوانی یا نباتی، فرآورده‌های حاصل از تفکیک آن‌ها،
۳۰/۶	۲۹/۷		۴۰/۰	۱۶	فرآورده‌های گوشت، ماهی یا قشر داران، صدف داران یا سایر آبزیان فاقد ستون
۲۳/۷	۱۸/۷		۳۷/۶	۱۷	قند و شکر و شیرینی،
۲۴/۱	۲۴/۱			۱۸	کاکائو و فرآورده‌های آن
۴۲/۶	۳۹/۷	۵۵/۰	۵۵/۰	۱۹	فرآورده‌های غلات، آرد، نشاسته، فکول یا شیر، نان‌های شیرینی،
۴۰/۵	۳۷/۱	۴۱/۰	۴۶/۰	۲۰	فرآورده‌ها از سبزی‌ها، میوه‌ها یا از سایر اجزای نباتات
۲۰/۰	۱۹/۰	۱۰/۰	۵۵/۰	۲۱	فرآورده‌های خوراکی گوناگون،
۱۹/۰	۱۸/۹		۲۰/۰	۲۲	نوشابه‌ها، آبکون‌های الکلی و سرکه
۹/۳	۹/۵	۱۰/۰	۵/۰	۲۳	آخال و تناله صنایع خوراک سازی، خوراکی‌های آماده برای حیوانات،
۶/۵	۶/۵			۲۴	توتون و تنباکو و بدل توتون و تنباکوی ساخته‌شده
۷/۵	۷/۵			۲۹	محصولات شیمیایی آلی
۱۳/۸	۱۳/۸			۳۳	روغن‌های اسانس و شبه رزین‌ها (رزینوئیدها)؛ محصولات عطرسازی یا پاکیزگی آماد
۱۱/۳	۱۱/۳			۳۵	مواد آلبومینوئید؛ محصولات براساس نشاسته یا فکول تغییر یافته؛ چسب‌ها؛ آئزوها
۸/۳	۸/۳			۳۸	محصولات گوناگون صنایع شیمیایی
۱۰/۶	۱۰/۶			۴۱	پوست خام (غیر از پوستهای نرم) و چرم
۳۱/۷	۳۱/۷			۴۳	پوستهای نرم طبیعی و پوستهای نرم بدلی؛ اشیاء ساخته شده از آنها
۲۳/۳		۲۳/۳		۵۰	آبرشم
۷/۷	۷/۷			۵۱	پشم، موی نرم (کرک) یا زیر حیوان، نخ و پارچه های تار و پود باف از موی پال و دم
۱۸/۶			۱۸/۶	۵۲	پنبه
۵/۰	۵/۰			۵۳	سایر الیاف نسجی نباتی؛ نخ کاغذی و پارچه های تار و پود باف از نخ کاغذی
۲۸/۳	۲۵/۰	۳۶/۲	۳۶/۸	جمع	بخش کشاورزی

میانگین تعرفه بخش کشاورزی بر حسب کالاهای حساس و خاص و فصل

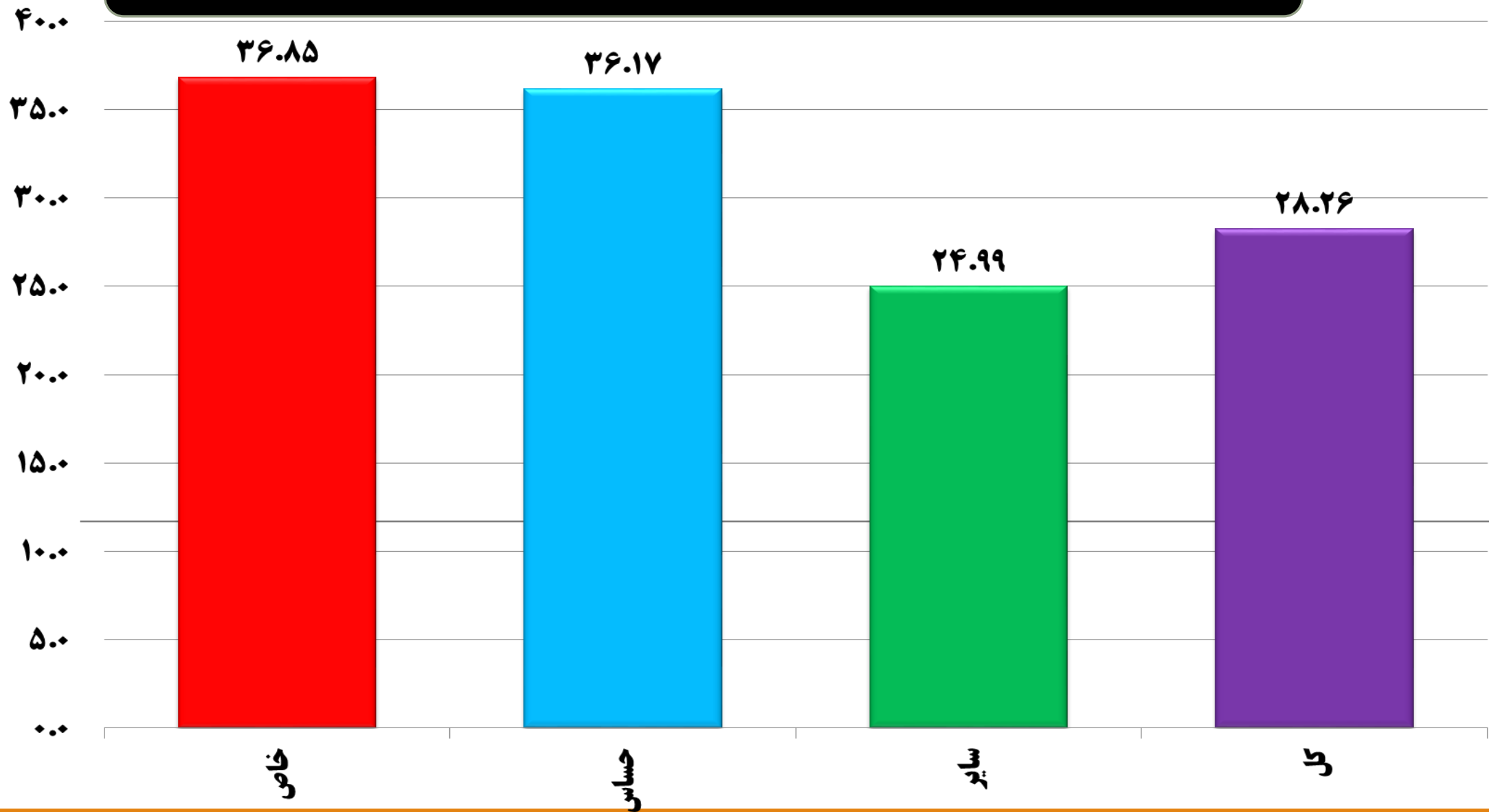
۱- میانگین تعرفه کالاهای خاص ۳۶.۸ ، کالاهای حساس ۳۶.۲ و سایر ۲۵ درصد است . نکته : در ادبیات موضوع برای کالاهای خاص و حساس نرخ تعرفه آنها بالاتر از سایر کالاهاست .

۲- حداکثر میانگین تعرفه در میان کالاهای خاص مربوط به فصل ۱۹ و ۲۱ و ۸ کمترین مربوط به فصل ۲۳ است .

۳- حداکثر میانگین تعرفه در میان کالاهای حساس مربوط به فصل ۱۹ و ۸ و ۷ و کمترین مربوط به فصل ۱۰ است .

سوال: آیا این توزیع و پراکندگی بر اساس معیارهای مناسب است ؟

میانگین تعرفه بخش کشاورزی بر حسب کالاهای حساس و خاص و سایر

طبقات تعرفه بخش کشاورزی بر حسب کالاهای حساس و خاص و سایر

تعداد خطوط	طبقه
۲۴۵	۵
۶۷	۱۰
۳۷	۱۵
۶۸	۲۰
۵	۲۶
۳۵	۳۲
۶۰	۴۰
۱۸۲	۵۵

تعداد خطوط	طبقه
۱۸	۵
۱۴	۱۰
۳	۱۵
۵	۲۰
۱۲	۲۶
۵	۳۲
۹	۴۰
۶۱	۵۵

تعداد خطوط	طبقه
۱۱	۵
۹	۱۰
۳	۱۵
۴	۲۰
۳۴	۲۶
۱۲	۳۲
۱۵	۴۰
۶۲	۵۵

سایر

کالاهای حساس

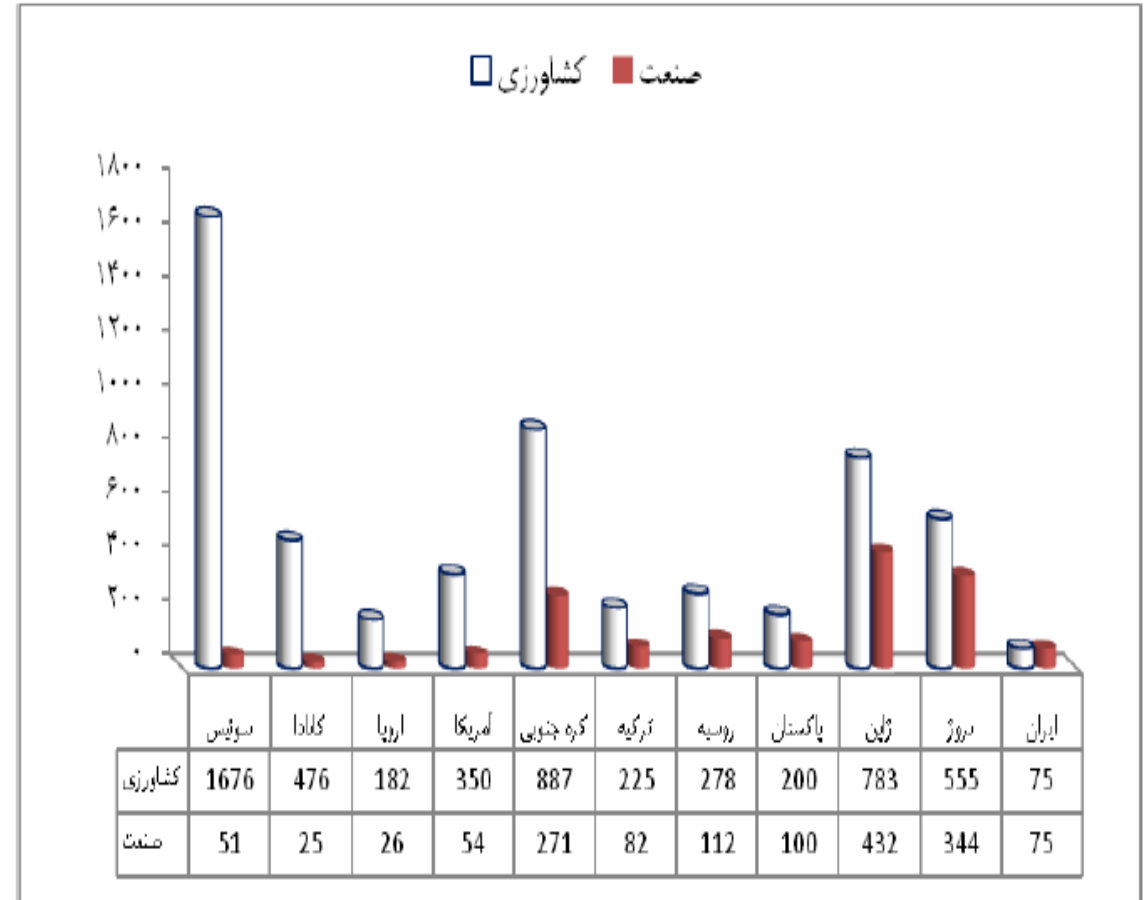
کالاهای خاص

بر اساس ادبیات موضوع تعرفه کالاهای خاص و حساس بیشتر از کالاهای دیگر است.

سوال: آیا این طبقات تعرفه
 ای برای کالای حساس و
 خاص مناسب است؟

تعارف بخش در کشورهای منتخب

بیشینه تعرفه در بخش کشاورزی و صنعت در کشورهای منتخب در سال ۲۰۱۴

خلاصه گروه‌های کالایی بر حسب طبقه بندی سازمان تجارت جهانی کشورهای منتخب

گروه کالایی	چین	ژاپن	کره جنوبی	ترکیه	استرالیا	برزیل	ایران
تولیدات دامی	14/1	10/7	21/5	103/7	0/4	8/3	24/5
تولیدات لبنی	12/3	69/1	66/0	136/1	2/8	18/3	30/6
میوه گل و سبزی	14/8	9/3	58/5	33/9	1/4	9/8	42/1
چای و قهوه	14/9	13/8	56/4	32/5	1/0	13/3	20/4
غلات و فراورده ها	23/0	31/1	187/3	40/6	1/1	10/7	28/4
روغن ها و دانه های روغنی	10/9	5/4	40/7	13/9	1/5	7/6	20/4
شکر و فراآورده ها	28/7	19/0	15/7	86/4	1/8	16/5	23/7
نوشیدنی و دخانی	23/5	14/1	32/2	37/1	3/5	17/2	25/6
پنبه	22/0	0/0	0/0	0/0	0/0	6/4	18/6
سایر کالاهای کشاورزی	11/9	2/9	20/4	11/0	0/3	7/7	20/7

مأخذ: world tariff profile 2016

راهکارهای اصلاح ساختار تعرفه بخش کشاورزی

- ۱- حداکثر و حداقل سطح تعرفه تثبیت شده بخش کشاورزی تعیین شود.
- ۱-۱- برای کدهای تعرفه ای که تولید داخلی نداشته و در افق بلند مدت هم برنامه تولید ندارد می تواند صفر باشد.
- ۱-۲- کدهای تجاری ممنوع شرعی صفر داده شود.
- ۱-۳- برای نهاده های بخش کشاورزی که تولید داخلی ندارد می توان رقم صفر را گذاشت.
- ۱-۴- برای کدهای تجاری که سهم اندک در سبد مصرفی خانوار داشته یا در صنایع فرآوری داخلی سهم کمی در هزینه تولید دارد می توان صفر قرار داد. همانند زردچوبه و ...
- ۲- موانع غیر تعرفه ای حذف و به معادل تعرفه ای ارزشگذاری شود.
- ۳- سطح حمایت حاضر از محصولات کشاورزی بر اساس معیارهای امنیت غذایی و برنامه بلند مدت تولید کشور (اقتصاد مقاومتی) یا ثابت یا افزایش یابد. بسته سیاست حمایت از محصولات تدوین و سهم هر ابزار سیاستی برای حمایت بر اساس مقررات سازمان جهانی تجارت مشخص شود.
- ۴- حداکثر خطوط تعرفه ای شش رقمی کالاهای خاص بر اساس سیستم هماهنگ شامل ۹۶ کد تعرفه بوده که در حال حاضر ۱۲۲ است و حداقل ۲۵ کد تعرفه بایستی از شمول کالای خاص خارج شوند. تصمیم گیری در این خصوص از طریق اولویت بندی بر اساس شاخص های تولیدی، مصرف و تجارت و برنامه اقتصاد مقاومتی و اجماع کارشناسان معاونت مربوطه امکان پذیر است.
- ۵- حداکثر خطوط تعرفه ای شش رقمی کالاهای حساس بر اساس سیستم هماهنگ برای کل کشور در حدود ۴۱۷ کد تعرفه شش رقمی برای کل اقتصاد رقم می خورد. در حال حاضر ۱۰۷ کد شش رقمی کالاهای حساس برای بخش کشاورزی لحاظ شده است (یعنی ۲۶ درصد). این درصد با مذاکرات در سطح ملی و تعیین سهم بخش کشاورزی قابل افزایش است.

محدودیت: برای دستیابی به میانگین مورد نظر، افزایش یک کد تعرفه مستلزم آن است که تعرفه محصولات دیگر کاهش یابد.

با تشکر از حسن توجه شما